מען דעם פסוק כי תשטה אשתו, וואָרום דערמיט וויל מען מבאר זיין, אַז דער גאַנצער ענין פון שטות דלעומת זה בײ אַ אידן, איז דאָס ניט קיין ענין פון טומאה חס ושלום, עס איז מער ניט ווי מעשה בהמה לשעה קלה.

ד. ווייל וויבאַלד אַז אויב מ'האַלט אַז ס'איז דאָ אַ מציאות אויסער אלקות איז עס אַ כפירה באחדותו, און בפרט אויב מ'ווייסט אַז מען איז דורכגעפאַלן אין אַ דרבנן און נאָך האַרבער, וואָס דאָס איז דאָך אַ רוח שטות, קאָן מען דאָך מיינען, ווי עס שטייט [21], ותאמר ציון עזבני ה' ואד' שכחני —

ברענגט מען אויף דעם פסוק כי תשטה אשתו, אַז אַזוי ווי די אשה שנסתרה, הגם אַז לשעה קלה איז זי אסור צום בעל, אָבער באמת איז דאָס ניט קיין טומאה, און נאָכ־דער ווערט זי צו אים צוריק מותר, און נאָך מערער — „ונזרעה זרע", און די גמרא [22] זאָגט דערויף: היתה יולדת בצער יולדת בריוח, נקבות יולדת זכרים, און עס איז אַפילו פאַראַן אַ מאַן דאמר אין גמרא, אַז היתה עקרה נפקדת;

אַזוי איז אויך, הגם אַז ידע אינש בנפשי' דעם שטות דלעומת זה וואָס בײ אים, דאַרף ער ניט אַראָפּפאַלן בײ זיך. ער דאַרף וויסן אַז ער איז חס ושלום קיינמאָל ניט נטמא געוואָרן, וואָרום „וכבודי", וואָס דאָס איז דער ניצוץ אלקי וואָס עס איז פאַ־ראַן בײ יעדער אידן, „לאחר לא אתן". עס איז מער ניט וואָס לשעה קלה האָט ער געטאָן מעשה בהמה, אָבער דערנאָך איז ונקתה ונזרעה זרע, ער וועט האָבן אהבה ויראה, און בנים זכרים דוקא, ד. ה. אהבה ויראה שביגיעתו, און עס וועט זיין דער יחוד הבעל ואשתו, דאָס הייסט, גילוי השכינה בנפשו, דער גילוי פנימיות הנשמה, וואָס דאָס איז דער ביאת משיח הפרטי וואָס בײ יעדער איי־נעם [23], וואָס דאָס איז אַ הכנה צו ביאת משיח הכללי.

(משיחת יו"ד שבט, תשי"ג)

פרשת בהעלותך

א. אין דער הפטרה פון פרשת בהעלותך שטייט, ראיתי והנה מנורת זהב כלה [1], וואָס דאָס גייט אויף כנסת ישראל. אַלע אידן צוזאַמען זיינען אַ מנורת זהב כלה.

אין דער מנורה זיינען געווען זיבן נרות. אַזוי זיינען אויך בײ אידן פאַראַן פאַרשידענע דרכים, ווי עס ווערט אויספירלעך דערקלערט אין חסידות: עס זיינען דאָ אַזעלכע וואָס זייער דרך איז בקו החסד, עס זיי־נען דאָ אַזעלכע וואָס זייער דרך איז בקו הגבורה וכו' ביז מען רעכנט אויס זיבן דרכים, וואָס דאָס זיינען די זיבן נרות [2].

21) ישעי' מט, יד.

22) סוטה כו, א. רמב"ם הלכות סוטה פרק ב, הלכה י. פרק ג הלכה כב.

23) אגרת הקדש סימן ד.

1) זכרי' ד, ב.

2) זע לקוטי תורה במדבר כט, ג.

הצד השוה שבהם — אַז זיי זיי־נען אַלע נרות. אַלע מאַכן ליכטיק אין בית המקדש, און מען באַנוגנט זיך ניט דערמיט וואָס מען מאַכט ליכטיק אין בית המקדש, נאָר פון בית המקדש גייט די ליכטיקייט אַי־בער דער גאַנצער וועלט. דערפאַר זיי־נען אין בית המקדש געווען חלונות שקופים אטומים[3]).

ניט ווי אין אַלע הייזער, וואו די פענסטער זיינען געמאַכט געוואָרן צו־ליב דעם, אַז די ליכטיקייט זאָל אַריינ־גיין פון גאַס אין הויז, נאָר פאַר־קערט, אַז פון בית המקדש איז גע־גאַנגען ליכטיקייט אויף דער גאַנצע וועלט.

וואָס דאָס איז די כוונה פון בית המקדש.

ווער האָט אויפגעטאָן די ליכטי־קייט? — די נרות, וואָס דאָס זיינען נשמות ישראל.

כאָטש עס זיינען דאָ פאַרשידענע סוגים אין אידן, יעדער איד דאַרף דינען דעם אויבערשטן מיט זיינע כשרונות, אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני[4]), אים מיט די כשרונות וואָס ער פאַרמאָגט האָט מען באַ־שאַפן צוליב דינען דעם אויבערשטן מיט אַט־די כשרונות, אָבער הצד השוה שבהם, אַז זיי זיינען אַלע נרות, זיי מאַכן אַלע ליכטיק.

דער חילוק איז נאָר אין דעם צוגאַנג צו דער עבודה, ביי די איז די עבודה בקו החסד, מתאים צו זייערע כשרונות וחושים, און ביי יענע איז די עבודה בקו הגבורה, אין ענינֵי חומרות און אין אַ לבוש פון דינים, מתאים צו זייערע חושים. דאָס איז אָבער מער ניט אַז דער וועג איז ביי זיי בקו הגבורות, אָבער דער ציל פון דער אַרבעט איז דער זעל־בער, — מאַכן ליכטיק.

הגם דער תכלית איז אומעטום דער זעלבער, פונדעסטוועגן איז אָבער אַ גרויסער חילוק צי דער דרך איז בקו הגבורות, אָדער דער דרך איז לכתחילה בקו החסדים, וואָס דעמאָלט דאַרף מען זיך ניט גריבלען און מען זעט באַלד דעם תכלית וואָס אין דעם, ווייל אויך בגילוי איז דאָס דער וועג פון ואהבת לרעך כמוך.

און דאָס איז געווען דער וועג פון אהרן כהן גדול וואָס האָט אָנ־געצונדן די מנורה. אהרן איז גע־ווען אוהב את הבריות ומקרבן לתו־רה[5]). אפילו בריות (באַשעפענישן), ד. ה. אַזעלכע וואָס האָבן אין זיך ניט קיין שום מַעֲלה, זיי האָבן בלויז הסרונות, זייער איינציקע מעלה איז וואָס דער אויבערשטער האָט זיי באַ־שאַפן, כפירוש אדמו״ר הזקן נ״ע[6]), אויך אין זיי האָט אהרן ממשיך געווען אהבה.

און דאָס איז געווען ניט נאָר זיין ציל, נאָר אויך דער וועג צום ציל. דאָס הייסט, אַז אויך בגילוי — איז דער דרך געווען אוהב את הבריות און דורך דעם ומקרבן לתורה, מאַכן פון זיי תורה־אידן.

און אַזוי איז אויך געווען דער וועג פון די רביים נשיאים, ביז כ״ק מו״ח אדמו״ר בעל ההילולא ועד

3) מלכים א ו, ד. זע מנחות פו, ב און רש״י דאָרט ד״ה שקופים. ויקרא רבה פרשה לא, ז. תנחומא תצוה ופ׳ בהעלותך ב.

4) קדושין פב, א (בשינוי לשון קצת).

5) אבות פרק א משנה יב, און מפרשים דאָרט.

6) תניא פרק לב.

בכלל, וואס זייער אַרבעט איז געווען אָנצינדן די נרות.

ביי יעדן אידן איז פאַראַן דער נר הוי׳ נשמת אדם, נאָר עס זיינען דאָ אַזעלכע וואס וואַרטן ביז מען וועט עס ביי זיי אָנצינדן. און דאָס איז די אַרבעט פון די נשיאי ישראל, אָנצוצינדן דעם נר הוי׳ נשמת אדם — וואָס איז פאַראַן ביי יעדן אידן, און אין דעם זיינען פאַראַן זיבן סוגים.

דער אופן ווי עס איז געווען ביי די נשיאי חב״ד בכלל און ביי כ״ק מו״ח אדמו״ר בעל ההילולא בפרט, איז — אַז די אהבה איז געווען בגילוי; ניט נאָר די מטרה איז געווען אור, נאָר אויך דער וועג צו דער מטרה איז געווען אין אַן אופן פון אור. בדרכי קירוב ובדרכי נועם האָט ער אָנגעצונדן דעם נר הוי׳ נשמת אדם אין אַלע סוגים פון אידן.

(משיחת יו״ד שבט, תשט״ז)

א. דער סדר אין הפצת המעינות חוצה איז ניט צו וואַרטן ביז עס וועלן קומען די וואס זיינען אין כלל פון „חוצה" צו די מעיינות, נאָר יפוצו מעינותיך חוצה, גיין אין דרויסן און דאָרט פאַרשפּרייטן די קוואַלן.

און דער דאָזיקער וועג האָט זיך אָנגעהויבן פון אהרן הכהן, וואָס ער איז געווען „אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". אהרן האָט ניט געוואַרט אַז מ׳זאָל קומען צו אים, ער האָט זיך מקדים געווען און איז צו זיי אַליין געגאַנגען.

און געגאַנגען איז ער אויך צו די „בריות", ד. ה. אויך צו אַזעלכע וואס האָבן ניט קיין שום אַנדער מעלה אויסער דעם וואס זיי זיינען „בריות", ד. ה. דעם אויבערשטנס באַשעפענישן, אויך צו זיי איז אהרן געגאַנגען און זיי מקרב געווען צו תורה[7].

אָבער דער דיוק הלשון איז „ומקר־בן לתורה", ער האָט זיי מקרב געווען צו תורה. ניט ער האָט מקרב געווען די תורה צו זיי. הגם אהרן איז געגאַנגען צו די „בריות" האָט ער אָבער זיי ניט געגעבן די תורה לויט זייער גייסט: ער האָט ניט געמאַכט קיין פשרות און היתרים אין דער תורה; ער האָט ניט מקרב געווען די תורה צום רוח הבריות, נאָר די בריות האָט ער מקרב געווען צו דער תורה, תורה תמימה, ווי זי איז.

ב. די נקודה פון אהרנ׳ס עבודה איז מרומז אין דער פרשת השבוע — בהעלותך את הנרות. נרות באַ־צייכענען נשמות ישראל, ווי עס שטייט „נר הוי׳ נשמת אדם"[8]. אין אַלגעמיין זיינען פאַראַן זיבן סוגים אין נשמות ישראל, ווי ס׳איז מבואר אין לקוטי תורה[9], וואס דאָס איז דער ענין פון די זיבן נרות פון דער מנורה. און די עבודה פון אהרן איז געווען: אָנצינדן און מעלה זיין די אַלע נרות. אין יעדן אידן איז פאַ־ראַן די ג־טלעכע ליכט, נאָר זי איז פאַרבאָרגן, און די עבודה פון אהרן איז, די דאָזיקע ליכט אָנצוצינדן און צו אַנטפּלעקן פון דער פאַרבאָרגע־ניש.

און אויף אַזוי פיל האָט אהרן גע׳פועל׳ט מיטן מגלה זיין די נשמה

---

7) זע הערה 5.
8) משלי כ, כז.
9) זע הערה 2.

אין יעדן אידן, „עד שתהא שלהבת עולה מאלי׳״, ביז דער פלאַם איז אויפגעגאַנגען פון זיך אַליין. כל זמן דער „נר הוי׳״ פון די בריות דאַרף אָנקומען צו אהרן ער זאָל אים אָנ־צינדן — האָט מען נאָך צום תכלית ניט דערגרייכט. די עבודה דאַרף זיין: אָנצינדן די ליכט ביז דער פלאַם גייט אויף פון זיך אַליין; די ליכט דאַרף מען שוין מער ניט אָנצינדן, ווייל זי ברענט און לייכט שוין פון זיך אַליין.

ג. אין אָנצינדן די מנורה אין בית המקדש זיינען פאַראַן דריי דינים[10]: א) הדלקה כשרה בזר, אויך ניט קיין כהן איז כשר צו אָנצינדן די מנורה, ב) הטבת הנרות, דאָס צו־גרייטן די נרות מוז טאָן נאָר אַ כהן, ג) דער אָרט פון דער אָנגע־צונדענער מנורה איז דווקא אין היכל פון בית המקדש. איז פאַרשטאַנדיק אַז אויך אין אָנצינדן די רוחניות׳־דיקע מנורה, ד. ה. אין באַלייכטן די אידישע נשמות, זיינען פאַראַן די דאָזיקע דריי תנאים.

א) הדלקה כשרה בזר.

די עבודה פון פועל׳ן אויף אַ צווייטן און פאַרשפּרייטן די מעינות חוצה, איז ניט קיין עבודה פאַר בלויז יחידי סגולה. דאָס איז דער זכות און חוב פון יעדן אידן, ווי די משנה זאָגט צו יעדן אידן[11]: דו זאָלסט זיין פון די תלמידים פון אהרן. יעדער איינציקער איד דאַרף גיין אין דעם וועג פון אהרן הכהן, צו מקרב זיין די בריות צו תורה.

ב) אָבער די „הטבה״, צוגרייטן די נרות, דאָס קען טאָן נאָר אַ כהן.

מ׳קען דאָך מיינען: וויבאַלד אַז דער עיקר איז צו פועל׳ן אויף אַ צווייטן, איז וועמען אַרט עס דורך וואָס און מיט וועלכן ענין איך וועל אים באַווירקן? איך וועל אים מסביר זיין אַן ענין אין תורה לויט מיין אייגענער הבנה וואָס איז צוגעפּאַסט צו זיין הבנה; איך וועל אויסקלייבן אַ דרך אין מצוות, וואָס איז צוגע־פּאַסט צו מיר און צו אים, וכדומה, און דורך דעם וועל איך פועל׳ן אויף דעם אַנדערן.

אויף דעם קומט די הוראה, אַז די הטבה, ד. ה. דאָס אַריינטאָן דעם בוימל און דעם קנייטל, די זאַכן וואָס דורך זיי צינדט מען אָן דעם נר, דאָס קען זיין נאָר דורך אַ כהן. ניט יעדער איינער קען און איז צו־געפּאַסט צו אויסקלייבן און צוגרייטן די זאַכן מיט וואָס צו אָנצינדן די ליכט פון אידן. בלויז אַ כהן קען דאָס טאָן.

דער ענין פון אַ כהן איז אַז ער האָט ניט קיין אייגענעם חלק ונחלה, נאָר „ה׳ הוא נחלתו״, און ווי דער רמב״ם שרייבט[12]: „אשר נדבה רוחו כו׳ להבדל״, אַז דער וואָס איז אָפּ־געשיידט פון וועלט־זאַכן און דיין גאַנצער ענין איז צו זיין באַהעפט צום אויבערשטן אים צו דינען, דווקא ער קען צוגרייטן די זאַכן מיט וואָס צו באַלייכטן די ליכט פון דער נשמה. און נאָכדעם ווי דער כהן גרייט צו דעם בוימל און דעם קנויט, דאַן ליגט אַ פליכט אויף יעדן איינציקן זיי אָנצוצינדן — צו פאַרשפּרייטן די דאָזיקע קוואַלן אויך אין דרויסן.

10) זע יומא כד, ב. רמב״ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה ז, ה.

11) זע הערה 5.

12) סוף הלכות שמיטה ויובל.

ג) דער אָרט פון דער לייכטנדי־קער מנורה איז אין היכל דווקא. „עשר קדושות הן"[13]), צען מדריגות אין קדושה זיינען פאַראַן (קדשי קד־שים, היכל אא"וו), און אויך די מדרי־גות וואָס זיינען נידעריקער ווי היכל זיינען הייליק. פונדעסטוועגן אויב מ'וועט אָנצינדן די מנורה אין איינעם פון די ערטער וואָס זיין קדושה איז נידעריקער ווי די קדושה פון היכל, וועט מען ניט יוצא זיין. יעדער זאַך האָט זיך דעם אָרט פון איר אויפגאַבע און די אויפגאַבע פון דער מנורה איז צו לייכטן אין היכל.

ד. די הוראה פון דעם אין עבודה איז: אַ מענטש זאָל ניט זאָגן, אמת טאַקע, אַז איך דאַרף דערלייכטן דעם נר וואָס אין מיר און דעם נר וואָס אין דעם צווייטן, אָבער ווער זאָגט עס אַז איך דאַרף עס טאָן אין אַן אופן פון אַזאַ האַרבער קדושה? עס זיינען דאָך פאַראַן אַזויפיל אידן וואָס מ'מאָנט ביי זיי ניט אַזויפיל, איז פאַרוואָס מאָנט מען דאָס פון מיר?

אויף דעם קומט די אָנווייזונג: יעדער איינער האָט זיך זיין תפקיד, זיין אויפגאַבע. וויבאַלד מ'האָט דיר געגעבן די כוחות און די מעגלעכ־קייט צו לייכטן אין אַן אָרט וואָס איז מער הייליק, איז עס אַ באַוויז אַז דאָס איז דיין אויפגאַבע וואָס דער בורא ב"ה וויל פון דיר. און אויב דו פילסט זי ניט אויס האָסטו ניט געטאָן דיין פליכט, ווייל דו האָסט ניט אויסגעפילט דעם רצון הבורא.

ווי ס'איז ידוע, אַז רצון קען מען ניט פאַנאַנדערטיילן. וואָס דאָס איז דער אונטערשייד פון שכל מיט רצון[14]): אין שכל און פאַרשטאַנד איז מעגלעך צו פאַרשטיין אויך אַביסל, אַ חלק פון דער הבנה; אַנ־דערש איז אין רצון — אויב מען דערפילט ניט דעם רצון מיט אַלע זיינע פרטים, איז ניט שייך צו זאָגן אַז ער האָט מקיים געווען על כל פנים אַ העלפט פונעם רצון. ער האָט דאַן דעם רצון אינגאַנצן ניט מקיים געווען; אדרבא, ער האָט גע־טאָן דאָס פאַרקערטע פון רצון.

אַזוי ווי ס'איז פאַראַן אַן אונטער־שייד פון מענטש צו מענטש, וואָס יעדערער האָט זיך זיין פליכט, און ס'איז ניט קיין הוראה פון איינעם אויף אַ צווייטן; אַזוי איז דאָ אַ חילוק פון איין דור צו אַ צווייטן: כאָטש אין די דורות הראשונים זיינען געווען אַ סך יראים ושלמים וואָס האָבן ניט געלערנט קיין פנימיות התורה, איז אָבער אין די לעצטע דורות, ווען פנימיות התורה איז נת־גלה געוואָרן, איז די דאָזיקע אַנט־פלעקונג גופא אַ באַווייז אַז דאָס לערנען פנימיות התורה איז איינע פון די אויפגאַבן פון אונזער דור, און וויבאַלד אַזוי — טאָר אַנדערש ניט זיין, ווייל ווי געזאָגט, קען אין רצון ניט זיין קיין התחלקות.

די הדלקת המנורה לערנט אונז אין סך־הכל: עס דאַרף זיין אַ התעסקות אין פנימיות התורה, און ווי ס'רעדט זיך אין דעם ענין פון שלהבת[*14]).

---

13) כלים פרק א משנה ו.

14) זע לקוטי דיבורים עמוד 1540.

*14) אין אַ פייער זיינען פאַראַן צוויי סאָרטן: נהורא אוכמא, אַ טונקעלער פייער. וואָס איז נאָענט צום קנויט, און נהורא חיורא, אַ העלער פייער; און דאָס זעלבע איז אויך אין תורה וואָס איז געגליכן צו פייער.

אז ס'איז ניט גענוג נהורא אוכמא, ד"ה גליא דתורה, נאר ס'מוז אויך זיין נהורא חיוורא, פנימיות התורה. און דאס לערנען פנימיות התורה וועט אים געבן כוח ועוז, צו באוועלטיקן אלע שטערונגען, און ס'וועט אים צו־געבן לעבעדיקייט אויך אין לערנען נגלה פון תורה און אין קיום המצוות.

* * *

ה. איינס פון די עיקר'דיקע ענינים אין דער אויפפירונג פון אידישע פרויען, וואס באווירקט זייערע זין און טעכטער, איז דער ענין פון צניעות: „כל כבודה בת מלך פני־מה"[15]. ווי ס'ווערט געבראכט אין גמרא[16]) וועגן דער אויסערגעווייגלע־כער צניעות פון קמחית (א מוטער פון כהנים גדולים אין דער צייט פון בית המקדש), אז די ווענט פון איר הויז האבן קיינמאל ניט געזען די האר פון איר קאפ, און צוליב דעם האט זי זוכה געווען צו האבן זיבן זין כהנים גדולים.

און זאל מען ניט טראכטן: צי דען מוז איך זיך פירן מיט אזא גרויסער מאס צניעות בכדי מיינע קינדער זאלן זיין כהנים גדולים, — וואס ארט עס מיר אז מיינע קינדער וועלן זיין סתם כהנים? „כל ישראל קדושים הם", אלע אידן זיינען דאך הייליק!

אויף דעם לערנט אונז די הדלקת המנורה, אז די מנורה דארף לייכטן דווקא אין היכל, און ווי גערעדט פריי־ער[17]), אז אויב ס'איז דא א מעג־לעכקייט צו לייכטן אין אן ארט וואס איז מער הייליק — און בנוגע צו אונזער ענין: אויב א פרוי האט א מעגלעכקייט צו דערציען אירע קינדער זיי זאלן זיין כהנים גדולים, איז דאס גופא א באווייז אז דאס איז איר אויפגאבע, און אויב זי פירט ניט אויס איר דאזיקן תפקיד — האט זי איינגאנצן ניט געטאן איר פליכט, זי האט ניט דערפילט דעם אויבערשטנס ווילן.

ו. דערמיט וועט מען פארשטיין וואס עס שטייט: „דבר אל אהרן גו' בהעלותך את הנרות", אהרן זאל אנ־צינדן די נרות פון דער מנורה. אין פלוג איז ניט פארשטאנדיק: אנ־צינדן די נרות מעג דאך אויך א זר, א ניט־כהן; אפילו הטבת הנרות מעג זיין דורך א כהן הדיוט, ניט קיין כהן גדול, איז פארוואס האט מען געהייסן אז אהרן זאל דאס טאן? פון דעם איז דאך פארשטאנדיק, אז אהרן, דער כהן גדול דווקא, דארף עס טאן.

נאר דער ענין איז, ווי גערעדט פריער, אז ס'איז דער חוב פון יעדן איינציקן צו פועל'ן אויף א צווייטן, אנצוצינדן די ג־טלעכע ליכט, די נש־מה וואס אין אים. מען האט אויך גערעדט, אז דער אופן ההדלקה, דאס באווירקן א צווייטן, דארף זיין דווקא מיט דער קדושה פון א כהן גדול. ניט צו באנוגענען זיך מיטן פועל'ן אויף א צווייטן מיט א נידעריקער מדריגה פון קדושה, נאר מ'דארף עס טאן דווקא מיט דער קדושה פון א כהן גדול.

דער ענין פון א כהן גדול איז, וואס איינמאל א יאר איז ער אריין „לפני ולפנים", אין דעם ארט פון קודש הקדשים. אין קודש הקדשים

---

15) תהלים מה, יד.

16) יומא מז, א (בשינוי לשון קצת).

17) אות ד.

איז קיין זאַך ניט געווען אויסער דעם ארון מיט די לוחות; די בחינה פון אַ כהן גדול איז, אַז ער האָט ניט קיין אַנדער זאַך, נאָר דעם ענין פון תורה.

נאָך מערער: אין קודש הקדשים זיינען געווען די לוחות. אין די לוחות איז די תורה געווען אויסגעקריצט, אותיות החקיקה[18]. געשריבענע אותיות, אותיות הכתיבה, זיינען אַ צו־גאָב־זאַך צום פאַרמעט, אַנדערש זיינען אותיות החקיקה, זיי זיינען אויסגע־קריצט אין די לוחות, מיני' ובי'. און דאָס איז דער ענין פון כהן גדול — זיין גאַנצער מהות איז תורה.

און דאָס מיינט „דבר אל אהרן גו' בהעלותך את הנרות". דער זכות און חוב פון יעדן אידן איז צו אַנצינדן און באַלייכטן דעם נר הוי' וואָס אין אים און אין אַ צווייטן מיט דעם כוח פון אהרן כהן גדול און לויט זיין אופן, ביז אַז זיין גאַנצער וועזן וועט זיין נאָר תורה. און דער דאָזיקער חוב איז אויף יעדן איינ־ציקן איד, ווי געזאָגט פריער[19], אַז הדלקה כשרה בזר.

און ספּעציעל זיינען אויף דעם אָנ־געזאָגט געוואָרן די אידישע פרויען, וואָס אין זיי הענגט אָפּ די דער־ציאונג פון זייערע זין און טעכטער. דאַרפן זיי וויסן, אַז זייער אויפפי־רונג דאַרף זיין אויף אַזאַ אופן און אויף אַזוי ווייט, ביז זיי זאָלן קענען אויסהאָדעווען זייערע קינדער זיי זאָלן זיין כהנים גדולים.

אויך זאָגן די רז"ל וועגן אַ כהן גדול[20]: „גדלהו", מ'דאַרף אים גרויס מאַכן. דורך דער אויבנגעזאָגטער הנהגה, ווערן בטל אַלע מניעות ועי־כובים אינעם לעבן פון די זין און טעכטער — מ'ווערט געבענטשט מיט בני חיי ומזוני רויחי כפשוטו ממש.

(משיחת חג השבועות, תשי"ז)

פרשת שלח

א. אויף דעם וואָס שטייט אין דער הייַנטיקער סדרה ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ווערט גע־בראַכט אין גמרא[1], אַז משה רבינו האָט מתפלל געווען, „י־ה יושיעך מעצת מרגלים". דאַרף מען פאַר־שטיין, וויבאַלד אַז די מרגלים זיי־נען דאַן געווען כשרים באותה שעה, און אַזוי איז דאָך אויך מוכרח, ווייל אויב ניט וואָלט דאָך משה רבינו ניט מסכים געווען צו שיקן זיי (עס איז דאָך געווען תלוי אין משה'ן, ווי ער זאָגט שלח לך — לדעתך), איז צוליב וואָס האָט ער מתפלל געווען י־ה יושיעך מעצת מרגלים?

און אויב מען וועט זאָגן אַז כאָטש זיי זיינען געווען כשרים, פונדעסט־וועגן האָט משה פאַרטראַכט טאָמער וועט עפּעס געשען, און מצד דעם האָט ער מתפלל געווען פאַר יהושע'ן, איז דאָך ניט פאַרשטאַנדיק, פאַרוואָס

---

18) לקוטי תורה ויקרא מה, א.

1) סוטה לד, ב.

19) אות ג.

20) יומא יח, א.